

Utflykt till Älmsta

12 glada medlemmar träffades vid Älmsta skola för att gemensamt åka några minuter till [Senneby Trädgård](#), där vi fick en utförlig presentation av det mödosamma arbetet med att odla tomater i stor skala. Senneby trädgård är ett ekologiskt drivet skärgårdsjordbruk på Vaddö i Roslagen. De har ett brett utbud av kravodlade grönsaker, rotfrukter, potatis, lammkött och -skinn, vilket under sommarmånaderna säljs direkt på gården. De kan endast sälja det som varit moget på fälten och i växthusen samma dag och är därefter utlämnade åt naturens krafter att bestämma vad och hur mycket som mognar till dagen därpå. Förutom Dan Johansson och Britt-Inger Nilsson, som äger och driver gården (och

deras sex barn) arbetar också praktikanter från Sverige, Frankrike och andra länder, vilket ger ett spännande utbyte för båda parter.

Därefter serverade Anita lunch på verandan och vi hann också med att beundra bl a alla blommande pioner på tomten. Mera växter och blommor blev det, när vi efter lunchen fortsatte till [Kröns Trädgård](#), som är en handelsträdgård med inriktning på blommor, trädgård och miljöer. Vi började i visningsträdgården där vi hälsades välkomna av Karin, som är ansvarig för träd och buskar. Visningsträdgården innehåller både damm, lusthus och olika planteringar, vilket gjorde de flesta av oss riktigt köpsugna. Många påsar packades in i bilarna innan några av oss hälsade på i gårdsmejeriet några hundra meter därifrån. De har också hemlagad glass, vilket satt fint i den 30-gradiga värmen!

Efter kaffe och rabarberpaj hemma hos Anita, bar det av in i de varma bilarna för återfärd åt olika håll. En heldag i Soliga Roslagen blev det denna lördag!

Trädgårdsvandring

Försommarkvällen bjöd på ljumma vindar, när ett tiotal medlemmar träffades hemma i familjen Sayars frodiga trädgård. Haidi visade oss runt och berättade att när de köpte huset för 15 år sedan hade säljaren, som var trädgårdsintresserad, som krav att köparen också skulle vara det. Haidi och Mehdi uppfyllde de kraven! Vid övertagandet fanns det en hel del växter i trädgården, men planterade på ett sätt som Haidi beskrev som sillsallad, dvs med många färger överallt. För att

skapa harmoni har Haidi undan för undan samlat ihop växter i samma färgskala var för sig i de olika rabatterna. Dock med några undantag här och där som uppfriskande, busiga utropstecken. I den blå rabatten växer en härligt röd pion bland längeblommande Vinca major.

Nya vackra växter har också kommit till - de allra flesta genom växtbyten och delning - samt några köpta. Favoriten klematis finns det många av, som sirligt slingrar på spaljéer och på andra växter vilka de klär in i sitt blomsterflor. Vinterns kyla har stukat en del, t ex magnolians svällande blomknoppar, vilka tyvärr aldrig hann slå ut för att smycka trädgården, innan de försvann i rådjurens magar. En del andra växter har också blivit hårt avbetade. Haidi försöker skydda de läckraste växterna med nät. Det tidigare "problemområdet", som kirskålen hade intagit, har

Haidi under de senaste åren förvandlat till ett härligt woodland med många lite "vanligare" växter som bas i ett vackert samspel mellan mörkt och ljust grönt och med silverinslag av rosenplisters skimrande blad. I den täta grönskan av blank hasselört finns också ovanligare växter som blodört, trillium och vaxklocka samt en hemlockgran som hukar under pilen. Längre in i dunklet lyser vita olvonblommor lockande och trolldukt.

För oss som varit här tidigare är det roligt att se vilken fantastisk utveckling man kan åstadkomma även med små ekonomiska medel: I grusgången som står på tur att fixas kan man nämligen gå på spännande upptäcksfärd. Den fungerar som ett naturligt "babyland" med massor av självsådda perenner, bl a rysk martorn. Kanske ser vi dem kruka på nästa växtbyte? Härligt goda bakverk inmundigades sedan till kaffet medan trädgårds- erfarenheter utbyttes.

Trädgårdsvandring

12 medlemmar välkomnades av Linda och Peter Hagman till Norrviken. Familjen har ett hus från 1969 och för ett drygt år sedan dränerades det om och då blev större delen av tomten förstörd. I och för sig hade de tänkt göra om en del i alla fall, t ex sluttningen ner mot gatan, vilken numera består av flera avsater med stenmurar och trappor. Där ska något lågväxande planteras, så att man kan se trafiken när man går/kör ut från tomten. De har gjort allt arbete själva!

Längst upp gränsar tomten till skog och har en skuggsluttning ner mot huset. Där höll det på att växa fram lungört, trädgårdsblåklint, såpnejlika bl a samt en del var täckt med markduk, för att få bort ogräs.

En nyanlagd avenbokshäck delades med ena grannen och mot den andra grannen stod diverse buskar kvar samt en hemgjord vacker spalje för klätterhortensia. Fin altan i anslutning till ingången och där, under partytältstak, samlades gruppen för den "obligatoriska" fikastunden - där goda råd bollades mellan värdparet och gästerna. Det var så mycket på tomten som redan var fint och på gång: lavendel, taklök, syrén, tuvsippor, löjtnanthjärta, akleja, malört, alunrot, astilbe m m. Vi kommer gärna tillbaka nästa år, när allt är planterat!

100531

Växtbyte

Drygt 35 ivriga växtbytare kom till Lena Boström denna måndag! Plantorna bytte ägare i väldig fart och när det inte fanns något att byta med skänktes det till höger och vänster. Många åkte hem lättade över att någon tog hand om deras överblivna plantor och andra for hem lyckliga över att få ta fram planteringsspaden igen. Det fanns plantor till fjärilslandet, grönsakslandet, skuggrabatten eller till krukor och soliga lägen.

Många olika tomatsorter, till exempel, kommer att växa upp i trädgårdarna! Ja, det är lika roligt varje år. Tack Lena för att du upplåter er trädgård till denna begivenhet och - inte minst - bakar en massa smarriga rabarberpajer till "pratstunden" efteråt!

100527

Bergianskas blommande berg

Trots att den soliga dagen i slutet av maj slutade med kallt regn i stora droppar, så samlades en stor grupp Gillemedlemmar i Bergianska trädgården för att guidas bland blommande berg. Vår mycket kunniga guide ledde oss på slingrande stigar genom stenpartierna och visade oss en hel del oväntade växter: Pumpernöt, tandrot, hasselörtens märkliga blommor, kalmia och mycket mer.

Dessutom fick vi höra en hel del om professor Wittrock och om planerna för skötseln av trädgården. Det är en ständig brottning mellan vad man har råd med och vad som behöver göras. Intressant var det också att gå runt i

det rododendronparti som

Rododendronsällskapet

sköter om. Där finns

många rariteter att

njuta av. Pioner fanns

det också mycket av,

både här och där, till

exempel mycket gamla

buskpioner. De flesta kommer att blomma om någon

vecka, så vi måste bestämt komma tillbaka igen...

100513

Backsippor i Calmare Hage

Det blev så få anmällda till årets utflykt till Calmare hage, att Ingvald döpte om det hela till "enskild aktivitet". Eftersom vädret var ruggigt den morgon utflykten skulle ha ägt rum, så väntade Ingemar och Agneta till Kristi Himmelfärdsdag i stället innan de gjorde sin utflykt.

Backsipporna var ännu fler i år. Fåglarna sjöng. Vitsipporna bredde ut sig i mattor. Allt andades vår. Alldeles ljuvligt!

100508

Snickeri av blomsterhyllor hos Hans M

Till årets snickardag infann sig fem entusiastiska gillesmedlemmar. En byggde en blomstertrappa för fönsterbrädan, tre en blomsterhylla för trädgården/balkongen och den femte en blomsterobelisk. Alla grep sig an verket med stor entusiasm och hade, med avbrott för lunch, ett antal timmar senare sina verk färdiga. Till lunch serverades "falsk hummer-soppa" och därefter glass samt kaffe/te.

Vädret var inte det bästa och på eftermiddagen började det regna, men alla fick plats under tak i den stora carporten.

100422

100420

Dyngträffar på Boda gård

Ett fåtal Gillesmedlemmar hörsammade kallelserna till 20:e och 22:a april angående hämtning av hästgödsel hos Stina Ekman på Boda gård - trots häftiga snöfall. Vi får även komma dit vid annat tillfälle också, **bara vi ringer först på telefon 070-3066408**. Det gjorde tre medlemshushåll den 1 maj och slog sig då ihop om släpkärra, vilken de fyllde med säckar och tunnor med gödsel av prima kvalité. Nu börjar våren i alla fall komma . . .

100421

En himla massa pelargoner

fjärilar), Häng- (hit hör Kaskad-pelargoner), Unique (stora buskiga pelargoner med flikiga

Marie Olsson är en passionerad pelargonälskare, "pelargontant", enligt egen utsago (hemma-hos, bild t v). Vi fick se massor av vackra bilder - inte minst de "vanliga" röda. Pelargoner delas upp i grupper. Här är några exempel: Vilda arter, Engelska (kallas också Regal, blommor som

blad), Doft (luktar som citron, kokos, tall, muskot, mynta, eukalyptus eller apelsin och kan användas i kakbak och svalkande drycker), Zonal- (största gruppen med miniatyr-, rosenknopps-, äggskals-, kaktus-, stjärnpelargoner samt pelargoner med brokiga blad) samt Änglapelargoner.

Det finns dock 400 kända arter och 1000-tals sorter. Vildväxande arter finns i Sydafrika, Madagaskar och Australien, men 90 % av pelargonerna som säljs i Sverige kommer från Sydafrika och de första kom hit redan på 1600-talet.

Klimatet i pelargonens hemtrakter utmärks av torra, svala och ljusa vintrar och varma somrar, så det är något sådant som man ska försöka ordna åt dem under vintervilan. Till en början fann man dem bara i herrgårdar och på slott, men under 1800-talet blev de alltmer vanliga. De är lättodlade och friska. Pelargoner vill stå trångt. Därför ska man bara byta till ett nummer större kruka, när rötterna behöver ny jord. De vill stå ljust - gärna ute under

sommaren - och ska som andra växter skyddas för den starka vårsolen.

När de kommit i gång efter ev vintervila ska man börja gödsla med kväverik gödning och mycket under sommaren (tomatgödning är bra). Under juli/augusti är bästa tiden att ta sticklingar, som ska rotas i jord och inte i vatten, för då blir rötterna svaga. Såjord eller vanlig jord går bra. Pelargoner avskyr våta fötter! Till sist handlade en del av de 30-talet närvarande medlemmarna av Maries medhavda sticklingar och några hade turen att gå hem med vinster - både från Maries "lotteri" och Gillets.

ÖVERVINTRING

- Övervintringens ideal: Ljust, torrt, luftigt. Absolut frostfritt 5-8 grader
- Vattna sparsamt vid krukans kant.
- Om man inte har ideala förhållanden: Ju mer värme, desto starkare ljus och desto mer vatten.
- Gärna extrabelysning
- Övervintra i lägenhet!

www.pelargonsallskapet.com

100325

Kryddodling med Eva Rönnblom

Till Eva Rönnbloms föredrag hade 38 st intresserade kryddentusiaster infunnit sig. Roligt var att se både nya medlemmar från Trädgårdsmässan och några som inte var medlemmar (ännu?). Eva inledde med att berätta lite om sitt författarskap och de böcker hon skrivit, varav två ingick i kvällens lotteri. Exempel på hennes böcker: Sätt kärnor, frön och knölar, Citrus i kruka och Trädgårdstider: handbok för trädgården. Eva är inte bara författare utan även en duktig illustratör.

Därefter berättade Eva allt om kryddträdgården, odlig och skörd samtidigt som hon gav flera tips till vad kryddorna passade. Som ett exempel på det senare bjöd hon vid kaffet på lavendelskorpor, som verkade uppskattas av alla. Som stöd för sitt föredrag visade hon hundratals bilder. Några axplock: Curryeternell, vinterkyndel (bilden) - blommar länge och sent, gråtimjan - bra marktäckare, småbladig basilika, ananassalvia, kryprosmarin, fransk dragon, äppelmynta och

trädgårdssyra.

Kryddträdgården skall vara väl-dränerad och gärna ha stenar som värmemagasin. En och annan terrakottakruka inplacerad mellan de perenna kryddorna lyser upp och gör att sorter som ej övervintrar lätt kan tas in på hösten. Eva berörde även förökning av kryddorna: På vedartade kryddor kan man ta klacksticklingar som lätt får rötter och på andra kan man kupa upp jorden, varvid rötter bildas på alla grenar som sedan var och en kan bli en ny planta. Hon nämde även att vid skörd ska man helst ta stjälk efter stjälk, men inte alltför långt ner så att inte tillväxtpunkterna i bladvecket skadas. En annan av Evas favoriter var en avlång terrakottakruka med en matbordsodling av kryddor som man kan använda direkt vid bordet. Avslutningsvis pratade Eva lite om torkställningar och att bra sådana kunde köpas hos Antroposoferna i Järna.

100318
100407
100414
100425

Studiecirkel i amatörbotanik

Så har vår studiecirkel med Ida Trift som ledare satt igång. Första lektionen innebar bl a färger: vit - *albus*, *ruber* - röd, *cinereus* - grå, *cyaneus* - blå och räkneord: *semi*, *uni*, *bi*, *tri*, *quadi*, *quinque*, *sex* osv. **Liten** kan heta *nanus*, *pumilus*, *depressus* och **stor** kan heta *elatus*, *exaltus*, *grandis*. Vi fick en skrift utgiven av Botaniska Sällskapet i Stockholm: "Växternas latinska namn", som kommer att bli en användbar uppslagsbok för oss.

Del 2.

Hylle
betyder
blomblad,

som kan bestå av foder- och kronblad.

Zygomorf betyder blomma som ett ansikte, t ex viol. Motsatsen är *radiärsymetrisk*; då är alla kronblad lika. Oftast finns det lika många ståndare som kronblad, men inte alltid. Några andra ord: *apokarpa* = frukter hos smörblomma t ex, dvs flera pistiller och motsatsen är *synkarpa*. Så finns det *epigyn*, *hypogyn* och *perigyn*. Ja, sådant får vi 21 elever lära oss, bland mycket annat kul, och vi antecknar flitigt. Vi dissikerade blommor och frukter och räknade ståndare, pistiller, märken och sporrar denna gång.

Del 3. Rot och stam började vi med. Roten är till för att ta in vatten och näringsämnen. Stammen är ett transportorgan. Potatis är en stamknöl under jord och revor är krypande stammar, t ex jordgubbar. De latinska namnen hjälper oss att få veta varifrån växten kommer, *cyclamen persicum* = från Persien, eller var den trivs, *sylvaticum* = skog, *alpina* = berg, fjäll, *pratensis* = äng, eller hur den ser ut, *cassiope tetragona* (kantljung - bilden t v), dvs *tetra-gona* = fyrkantig (Den har blad i fyra rader.), eller

vilken färg den har, t ex *rhodo-dendron* som betyder rött träd.

När det gäller stjälkar fick vi lära oss skilja på **hänge**, t ex björk och motsatsen är **ax**, t ex orkidé, **klase som hänger ner**, t ex gullregn och **klase som växer uppåt**, t ex lupin, lejongap.

Nu var det slut på lektionerna inomhus. Det har varit roligt och lärorikt, så nu ska vi lägga ner förstoringsglas bland trädgårds-verktygen!

Sista delen var en exkursion utomhus den 25 april mellan kl 11 och 14 inkl kaffepaus.

Solen sken och det blev en härlig förmiddag ute bland Bergianska trädgårdens alla vårbloppmande växter. Vi läste på skyltar, dök ner och räknade "pjut" och "tog av mössan" på mossor, letade honknoppar bland alla hanhängen i träden samt kände doften av luktvioi. Det som blommade förutom alla vårlökar i gräsmattorna var bl a julrosor,

nunneört, en krypande svavelpion, låga tulpaner som hararna inte hittat ännu, tusenskönor och vivor. En trollhassels (bild) gula blommor på bar kvist visade sig vid närmare undersökning ha röda pistiller. Två stora träd var fulla med mistlar. Mistel är Sveriges enda trädlevande parasit, egentligen en halvparasit, eftersom den har egen fotosyntes. Den sprids genom att fåglar äter dess frukter som passerar ut genom spillningen som klibbar fast vid grenar. Mistel är

Västm
anlan

ds landskapsblomma.

Exkursionen avslutades med en titt på växten Pestskråp, som är speciell för att den har både axlika klasar och korgar. Den är släkt med Tussilago, vilket syns på bladen, men pestskråpans blad kan bli upp till 1 m breda. Den är en gammal medicinalväxt och ansågs bota pest.

Ni som gått miste om denna lärorika och underhållande cirkel, får kanske en ny chans i höst.

Vi får se!

100311
till
100314

Mässan Rum & Trädgård, Kista

Mässan Rum och Trädgård var fräsch och hade en lagom blandning av växter, redskap och annat. Gillet hade en liten men vacker monter uppbyggd av Haidi Sayar och Lotta Erdelyi. Den gick i vårens tecken, till och med monterpersonalens förkläden gick i vårgroent. Monterpersonalen, förresten, det var ju vi det. Gillets medlemmar. Vi stod i montern tre och tre i halvdagsspass och pratade trädgård med förbipasserande - och många stannade till! Det blev roliga samtal, medlemsvärkning och försäljning av hemodlade fröplantor och Hemträdgården. Vi kunde konstatera att många Sollentunabor tagit sig till mässan, men där fanns också trädgårdsälskare från helt andra delar av landet.

100223

Årsmöte och Trädgården inspirerar

Drygt 30 medlemmar kom till årsmötet, som hölls enligt dagordningen i Gillets stadgar. Ordföranden, Agneta Östlund, hade satt ihop en 3-minuters film, som visade några av de 36 medlemsaktiviteter som ägt rum under året. När Britt-Marie Lindkvist avtackats för sitt fleråriga styrelsearbete, kaffet var urdruckat och lotterivinsterna dragna började **Ulla Hasselmark** berätta hur trädgården inspirerar.

Eftersom Ulla också är fotograf fick vi njuta av vackra blomsterbilder m m. Synen är ju ett av våra sinnen som vi använder i högsta grad i trädgården. De andra är hörsel, känsel, lukt och smak, påpekade Ulla. Ta in snödroppar och njut av doften. Plantera en luktsviol i kruka och sätt ut den senare. Sätt kvistar av hägg eller fruktträd i vas. Låt ärtor gro och spröda,

ljusgröna skott sticker snart upp. Det ser verkligen vårlikt ut! Kryddväxter ej att förglömma; där har vi både smak, lukt och syn. (Kanske även känsel.) Kom ihåg att odla mynta till iste, för tillsammans med citron, honung och is blir det härligt läskande i sommar. I väntan på den kan vi dekorera hemma med frukter och grönsaker.

Framåt sommaren blommar bland annat pioner, krasse, snötörel (euphorbia), tidlösa, blomsterkörvel, lavendelmalva, krollilja, ringblommor samt många olika rosor i Ullas trädgård. För att nämna en ros: "Agnes", som blir ljusgul, doftande och dessutom trivs i skugga.

Ett vintertips vi fick var att lägga några tulpaner i frysen och när de är djupfrysta sticka ner dem i snön, där de står vackert "blommande" tills det töar. Prova!
Oj, så inspirerade vi blev och ICAs blomsteravdelning var öppen, när en del av oss gick förbi på väg till garaget
....

100215

Besök hos KSLA

Vi var 16 st entusiastiska Gillesmedlemmar som på måndagskvällen besökte Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien - KSLA. Vi togs emot av två bibliotekarier, som började med att bjuda på macka och kaffe/bordsvatten i "Oscars källare" (efter Oscar I) som hade fina tegelvalv i det som tidigare var kolkällare. Under det att vi inmundigade detta berättade de om akademien och om huset de huserar i idag. Vi fick reda på att detta är en av de tio akademierna i landet och att den instiftades av Karl XIV Johan 1811. Vid denna tidpunkt var cirka 85 % av befolkningen sysselsatt med jordbruk och akademien fungerade som en central förvaltningsmyndighet.

Idag har KSLA drygt 500 ledamöter. Många av dagens institutioner inom den gröna sektorn har sitt ursprung i akademien: jordbruksdepartementet, jordbruksverket och en stor del av forskningsrådet Formas är några. KSLAs vackra hus ligger på Drottninggatan 95 B, tillkom 1869 och byggdes ursprungligen för Bergsskolan. Akademien fick överta huset efter det att universitetet flyttat till Frescati och behövde

akademiens experimentalfält. Inflyttningen skedde 1972 efter en omfattande ombyggnad. Exteriören är anpassad till grannhuset = före detta Teknologiska institutet. Båda byggnaderna är i renässansstil med rik putsarkitektur. Det vackra trapphuset, som sett likadant ut sedan 1869, är - liksom exteriören - lagskyddat byggnadsminne. Vi vandrade sedan upp till biblioteket och fick en bra genomgång av den litteratur som finns där. Bland annat fanns flera hyllmeter med trädgårdsböcker. Vi fick veta att biblioteket är öppet för allmänheten måndag-torsdag kl 13-17 (sept-april till 19 på torsdagar). Så är ni nyfikna är det bara att gå dit!

Efter att ha sett sessionssalen på bottenvåningen gick vi ner i källaren där bibliotekets dyrgripar förvaras. Vi fick bland annat se Simon Paullis **Flora Danica** (1648) och **Pomologia** av Johann Hermann Knoop (1760-66) samt P-J Redoutés **Les Liliacees** från 1802 samt en hel del gamla böcker om trädgårdsanläggning och odling. Vilka fantastiska blomstermålningar! Vi var alla förstummade och beundrande. En bok som en gång varit i astronomen Tycho Brahes ägo, nämligen **New Feldt und Ackerbau** tryckt 1583, som sannolikt bundits vid Brahes eget bokbinderi på Ven, var kronan på verket av det vi fick se. Efter en stunds eget botaniserande bland och i böckerna drog vi oss mycket nöjda hemåt vid niotiden.

100128 Kamelior på Bergianska

Kameliavandring - låter det inte ljuvligt i snöiga januari? Mer än 20 av Gillets

medlemmar lyckades pulsa fram till Edvard Andersons växthus i Bergianska Trädgården. Därinne mötte oss grönska, blommor och en alldeles fantastisk guide. Vi var lite för tidigt ute för den stora kameliablomningen, men

det spelade inte så stor roll. Tänk att vandra bland kapprovinsens växter och titta på pelargoner i sin rätta miljö, på levande stenar, på blommande paradisträd och på euphorbior. Sedan tog vi en sväng runt flera andra världsdelar.

Mandelträden blommade och doftade ljuvligt - men inte mandel, märkligt nog. Bambun var pampig. Peppar visade sig växa på en lian. Bananplantorna sträckte sig högt över våra huvuden och vi fick lära oss se när de skulle blomma. Och tänk att avocadon bara ger en frukt per 5000 blommor! Smultronträdet visade sig tillhöra ljungväxterna, vilket var mycket förvirrande. Små dvärgvaktlar kilade omkring i planteringarna. Vi lyssnade, luktade och njöt ända till dess ljuset släcktes automatisk. Då var det bara att treva sig fram till ytterkläderna och ge sig ut i vinternatten igen, men lite varmare om själen.

100120

Nyfiken på nävor

Nävor finns i en stor mängd olika färger - vita, röda, rosa, blå, lila - och former, en del 15 cm höga och andra upp till 80 cm. Bladen är allt från glänsande ljusgröna till bruna och röda. Rödblådiga står fint till vårlökar.

Blommorna är runda med fem kronblad. De flesta blommor i juni-juli, men en del blommor hela sommaren, t ex Rozanne

som blommor fram till frosten. Det finns ett fåtal dubbel-blommande också, t ex praktnäva. Flocknäva trivs bra som marktäckare under buskar och växer snabbt, bladen doftar, blir ca 40 cm. Eva Wiréns föredrag lockade drygt 40 trädgårdsentusiaster och många av dem hade några sorters nävor i trädgården. Nävor kräver inte så mycket näring heller och är för det mesta friska och lättodlade. Eva gick igenom och visade bilder på en mängd olika nävor och namnen finns listade [här](#).